

Brzy uplyne půl století od doby, kdy náběh výroby lidového vozu SEAT 600 odstartoval rozmach španělského automobilového průmyslu. Využijme této příležitosti a připomeňme si dnes už poněkud opomíjené automobily SEAT z padesátých až sedmdesátých let.

Španělské vzpomínky

A Španělská specialita: čtyřdvřevý SEAT 600 odvozený z oblíbené „šestistovky“

B Také SEAT 850 se od roku 1967 vyráběl s prodlouženou čtyřdvřevou karoserií

C SEAT 600 s otvírací plátěnou střechou – ještě s blinkači nahře na předních blatnicích

Společnost SEAT (zkratka ze Sociedad Española de Automóviles de Turismo) byla založena počátkem května 1950 a během zimy 1950-1951 začala v bezcelní zóně u barcelonského přístavu stavět novou továrnu. Ještě předtím uzavřela smlouvu s italskou automobilkou FIAT, jež byla minoritním akcionářem SEATu, a poskytl licenci a technické pomoci. V polovině listopadu 1953 už montážní linku barcelonského závodu

opouštěly první sériové vozy SEAT 1400, sedany střední třídy klasické koncepce navlas podobné svým turínským sourozencům. Během následujících měsíců se rychle zvyšoval podíl komponentů vyráběných ve Španělsku, koncem roku 1954 už dosahoval 93 % a SEAT se tak v krátké době stal plnohodnotnou automobilkou.

V létě 1957 se na výrobní lince objevil nový vůz, jen 3,3 m dlouhý SEAT 600 se zaoblenou

dvoudvřevou karoserií a za zadní nápravou uloženým kapalinou chlazeným čtyřválcem 633 cm³ o výkonu 21 k (15,5 kW). Byl věrnou kopií turínské „šestistovky“, jež debutovala o dva roky dříve, na jaře 1955. SEAT 600 si rázem získal srdce španělských motoristů – do roku 1963 se jich prodalo sto třicet dva tisíc. V září 1963 SEAT představil dvě novinky: sedan střední třídy s označením 1500 a modernizovaný SEAT 600 D.

☛ poháněný motorem 767 cm³ o výkonu 25 k (18 kW), díky němuž malý vůz uháněl rychlostí přes 100 km/h.

Na první pohled se model 600 D od svého předchůdce lišil kruhovými světlíky pod hlavními světly (plnila funkci pozičních světel a směrovek) a malými blikáči po stranách předních blatníků, místo dřívějších, umístěných nahore na blatnících. Na rozdíl od italského modelu 600 D neměla španělská verze trojúhelníková okénka ve dveřích. SEAT 600 D se prodával ve standardním provedení s pevnou střechou, ale i s rozměrnou skládací plátěnou střechou, jež se otvírala až nad hlavy cestujících na zadním sedadle. Do roku 1969 vzniklo přes čtyři sta osm-

dveře se, stejně jako u základního provedení, otvíraly směrem dozadu, zadní se otvíraly běžným způsobem kupředu. Čtyřdveřový model měl malá větrací okénka v předních i zadních dveřích a do zadních sloupků karoserie dostal přídavná okénka lichoběžníkového tvaru. Hmotnost čtyřdveřového vozu vzrostla z původních 600 na 635 kg a s motorem 767 cm³ dosahoval rychlosti kolem 100 km/h. V letech 1964 až 1967 bylo ve spolupráci s barcelonskou karosárnou Talleres Costa vyrobeno sedmáct a půl tisíce čtyřdveřových vozů SEAT 800 a dnes jsou ve Španělsku vyhledávanými sběratelskými kousky.

Připomeňme, že v letech 1963 až 1967 bylo na prodlouženém podvozku vozu SEAT 800 D s roz-

vorem 2.20 m vyrobeno asi deset tisíc dodávkových vozů s označením Formichetta a krabicovitou nástavbou, začínající těsně za bočními dveřmi. Tyto 3,4 m dlouhé vozy se sklopnými zadními sedadly přestavovaly karosárny Siatu Espanola a Talleres Costa a byly o polovinu dražší, než základní model 600 D.

V letech 1970 až 1973 už se vyráběly jen dvoudveřové vozy SEAT 600 E a 600 L Especial v modernizované podobě s dvěma zavěšenými vpředu a opatřenými trojúhelníkovými větracími okénky a s decentněji zdobenou předí nesoucími světly většího průměru. Luxusnější model se navíc mohl pochlubit malými mřížkami odtahového větrání na zadních sloupcích karoserie. Oba

☛ Zajímavý pohled na čtyřdveřové provedení španělské „osmsetpadesátky“

☛ V téhle podobě se sedan SEAT 1430 Especial 1600 vyráběl v roce 1975

☛ Díky turinským genům byl SEAT 1430/1600 podobný ruským vozům Lada

náct tisíc vozů SEAT 600 D, z nichž jen asi třicet tisíc mělo skládací textilní střechu.

Ještě větší vzácností však byl čtyřdveřový SEAT 800, jenž se představil v lednu 1964 a zůstal španělskou specialitou – v italské produkci „šestístovek“ podobný model nefiguroval. SEAT 800 byl odvozen z typu 600 D, měl však o 180 mm prodloužený rozvor (2,18 místo 2,00 m) a prostornější 3,5 m dlouhou karoserii se čtveřicí dveří, zavěšených na středních sloupcích. Přední

modely poháněl osvědčený čtyřválec 767 cm³. SEAT 600 L Especial však díky vyššímu stupni komprese disponoval výkonem 28 k (21 kW) a dokázal flirtovat s rychlostí 120 km/h. Podle dostupných statistik bylo v letech 1957 až 1973 vyrobeno celkem sedm set devadesát sedm tisíc vozů SEAT 600 všech verzí.

Mezitím se už od dubna 1966 vyráběl o málo větší SEAT 850, sourozenec turínské „osmsetpadesátky“, představené o dva roky dříve. V základním provedení měl SEAT 850 dvoudveřovou 3,58 m dlouhou karoserii, v jejíž zádí se ukrýval čtyřválcový motor 843 cm³ o výkonu 34 a později 37 k (25 a 27 kW). Dosahoval největší rychlosti 125 km/h a byl o poznání živější, než „šestistov-

47 k (34,5 kW). Výroba vozů SEAT 850 pokračovala až do jara 1974, přičemž v letech 1970 a 1971 kulminovala na úrovni sto patnáct a sto dva tisíc kusů ročně. Celková produkce španělské „osmsetpadesátky“ překročila šest set šedesát čtyři tisíc vozů.

V květnu 1968 začali ve Španělsku vyrábět SEAT 124, vůz klasické koncepce s motorem 1,2 l a karoserií čtyřmetrové délky nabízenou nejprve jako čtyřdveřový sedan, brzy však i coby pětidveřové kombi. Předlohou byl samozřejmě turínský Fiat 124 ověněný evropským titulem „Vůz roku 1966“. Právě SEAT 124 se stal v polovině července 1969 miliontým automobilem své značky vyrobeným od roku 1953. Pod označením

o objemu 1,8 l a výkonu 118 k (87 kW). Tyto vozy však byly jen třešničkami na dortu, jehož korpus tvořil postupně modernizovaný SEAT 124. V nabídce španělské značky se v polovině sedmdesátých let objevily i typy 131 a 132, hrály však jen okrajovou roli.

Naopak v hlavní úloze vystupoval SEAT 133, kompaktní automobil s motorem vzadu a výlučně pro tento španělský typ navrženou 3,45 m dlouhou dvoudveřovou karoserií. Její tvary se zrodily v Turíně a pohybovaly se někde mezi liniemi vozů Fiat 126 a 127. SEAT 133 nepatřil mezi nejkrásnější automobily své doby, a tak jeho image musela vylepšit blondáta filmová kráska Ursula Andressová, s níž SEAT uzavřel smlouvu o pro-

A Pod značkou SEAT se vyrábělo i sportovní kupé řady 124 s motorem 1,8 l

B Na jaře 1974 debutoval kompaktní SEAT 133 s motorem 843 cm³ v řidi

C Příř modelu SEAT 133 Especial Lujo s plastovými nárazníky a atrapou masky

ka“. V lednu 1967 podle španělské tradice rozšířil nabídku čtyřdveřový sedan SEAT 850 s rozvozem prodlouženým o 150 mm a celkovou délkou 3,73 m. Tentokrát už byly i přední dveře zavěšeny vpředu, zadní partie střechy byla výrazněji upravena, aby čtyřdveřový vůz poskytoval více prostoru cestujícím na zadním sedadle. V sezóně 1968 přibyl luxusněji vybavený model SEAT 850 Especial s předními kotoučovými brzdami a výkonnější verzí motoru 843 cm³, naladěnou na

SEAT 1430 se v sezóně 1969 objevil španělský sourozenec modelu 124 Special s motorem o výkonu 70 k (51,5 kW), v roce 1973 pak následoval SEAT 1430/1600 se čtyřválcem DOHC naladěným na 95 k (70 kW). V menších počtech se ve Španělsku v letech 1970 až 1974 montovala i čtyřmístná kupé SEAT 124 Sport, která stejně jako jejich italský vzor prošla na podzim 1972 modernizací, při níž byla upravena před a zad karoserie a pod kapotou se ocitl čtyřválec DOHC

pagaci. SEAT 133 představený v dubnu 1974 byl nástupcem oblíbené „osmsetpadesátky“, z níž také zdědil motor 843 cm³, který v základním provedení dával 34 k (25 kW) a v dražší verzi Especial 44 k (32 kW). Na rozdíl od svého předchůdce existoval SEAT 133 pouze ve dvoudveřovém provedení – úlohu úsporného rodinného sedanu totiž převzala čtyřdveřová verze nového typu SEAT 127 s motorem vpředu napříč a pohonem předních kol.

Kompaktní 3,6 m dlouhá „stosedmadvacítka“ vyráběná v Itálii od jara 1971 s motorem 903 cm³ o výkonu 47 k (34,5 kW) se pod značkou SEAT poprvé představila v dubnu 1972 a od podzimu 1973 se prodávala i ve čtyřdveřovém provedení. To si tentokrát zachovalo standardní rozvor 2,22 m a délku 3,6 m. Už v roce 1974 se stal

lista Aldo Sessano, měl vpředu napříč uložený čtyřválec 1197 cm³ o výkonu 67 k (49 kW), převzatý z turinského typu 128, a při pohotovostní hmotnosti těsně nad hranici 800 kg dosahoval rychlosti až 160 km/h. Kupě bylo specifickým výrobkem španělské automobilky, do roku 1979 však vzniklo jen málo přes 19 tisíc těchto automobilů, z nichž některé byly vybaveny větším motorem z typu SEAT 1430 naladěným na 77 k (57 kW).

Více než dvacetileté období rozmachu španělské automobilky skončilo ve druhé polovině se-

dmadesátých let vlivem dopadů ropné krize, ale i v důsledku mnohdy problematického hospodaření managementu firmy. Počínaje rokem 1977 vykazoval SEAT stále narůstající ztráty a na jaře 1980 situace vyústila v roztržku s koncernem Fiat, který v té době vlastnil 41 % akcií španělského podniku. Následovalo obtížné období, během něhož SEAT postupně přecházel na nový výrobní program a hledal vhodného a mocného partnera. Nakonec se jím stal koncern Volkswagen, ale to je už jiná historie.

Jan Tuček

Čtyřdveřový SEAT 127 plnil ve Španělsku roli úsporného rodinného automobilu

Staletu čtyřdveřové „osmsetpadesátky“ převzal SEAT 127 s předním pohonem

Rodinka vozů SEAT ročníku 1976 – vpředu uprostřed ješe kupé SEAT 1200 Sport

SEAT 127 nejprodávanějším typem španělské značky – jeho roční produkce překročila sto padesát pět tisíc vozů, zatímco automobilů řady SEAT 124/1430 vzniklo necelých sto šest tisíc a výroba typu SEAT 133 dosáhla téměř čtyřicet devět tisíc exemplářů.

Podvozek typu SEAT 127 se stal základem další novinky, úhledného 3,67 m dlouhého čtyřmístného kupé SEAT 1200 Sport, jež se veřejnosti představilo koncem roku 1975. Třídveřový vůz sportovního stříhu, jehož linie navrhl italský sty-

